

Prieks šķirot bioloģiskos atkritumus,

● LINDA KILEVICA

Jaunie līgumi ar atkritumu apsaimniekotājiem jānoslēdz līdz 30. aprīlim, taču jau tagad iedzīvotāji var pieprasīt nākamā septiņu gadu cikla būtiskāko jaunievedumu – brūnos konteinerus, kur likt bioloģiskos atkritumus, tā samazinot apjomu nešķirotiem sadzīves gružiem, kuru tarifs tikai turpinās augt. Gandrīz 200 eiro mēnesī – tāds ir 108 dzīvokļu mājas M. Ķempes ielā 26 finansālais ieguvums, kopš izmēģinājumu projektā "Bio cikls" visi iedzīvotāji šķiro nost bioloģiju.

Ne mušas, ne suns netiek klāt

Šobrīd vairāk nekā 40% no sadzīves atkritumiem veido tieši bioatkritumi, par kuriem, tos nešķirot, iedzīvotāji maksā pilnu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksu, lai gan atšķirotu bioatkritumu izvešanas maksa – kāda sakritība – ir tieši par 40% zemāka. Kustībā "Bio cikls" pērnā gada oktobrī Liepājā un Dienvidkurzemes novadā iesaistījās gan daudzdzīvokļu mājas, gan ēdināšanas uzņēmumi, un gūta pieredze ir atšķirīga.

Pilotprojektā izmanto kompostējamos bioplastmasas maisiņus kopā ar ventilējamiem konteineriem, kas uzlabo higiēnu un samazina smakas. Deviņstāvu nama iedzīvotāji M. Ķempes ielā 26 lepojas, ka paši pirmie Liepājā ierīkojuši atkritumu nojumi un viņu šķirošanas pieredze iestiepjas vairāk nekā 25 gadu ilgumā. Mājas kontaktpersona Tatjana Antonova atzīst, ka cilvēki ir dažādi un arī kultūra dažāda, taču visu 105 apdzīvoto dzīvokļu iemītnieki tagad šķiro bioloģiju.

"Es nevaru ciest, ka viss ir vienā čupā," Astrīda Katkeviča rāda maisiņu ar kārtīgi saplacinātiem plastmasas un papīra iepakojumiem. Otrā rokā sievietei glīts zaļš konteineriņš, izklāts ar gaiš-

zaļu biodegradablu maisiņu. Tajā no virtuves uz brūno konteineru "ceļo" pārtikas atkritumi. "Placināšanu man iemācīja mazmeita, kas mācījās Ezerkrasta sākumskolā. Viņa teica, ka kastītes vajag salikt citu citā. Visas izskalotas, tīras, nekas nesmird. Tetrapakām saplacina dibenus, lai neaizņem vietu. Vienmēr brīnos, ka kaimiņi nāk ar milzu maisiem kā salaveči," stāsta Astrīda.

Dagmāra Ščurovska atnes sašķirotus trīs maisiņus. "Bioloģiskos metīšu ārā otrdien, kad tiem brauc pakaļ. Man vēl nav pilns, žel tērēt lieku maisiņu," viņa pauž. Ja bioloģiskie atkritumi nav slapji, tos var ievietot arī papīra maisiņā, tāpat var likt konteinerā parastu maisiņu un tā saturu izbērt lielajā konteinerā.

"Nekas nesmird," cilvēku lielākās bažas kļiedē A. Katkeviča, "redziet, man atkritumi ir diezgan sausi. Arī mušiņu nav. Konteinerā pat suns netiek klāt." Viņa pastāsta, ka kartupeļu mizas vispirms plastmasas trauciņā palikusi zem apkures radiatora, lai pakalst, un tad bērusi maisiņā. Iedzīvotāji nekad gružu sētiņā nav redzējuši grauzējus, bioloģijas konteiners ir noslēgts. Brūno konteineru izved reizi nedēļā.

"Rēķini samazinājās. Par atkritumu izvešanu mums ir 2,40 eiro mēnesī uz vienu cilvēku, tik maz nav nekur. Kopējais mājas rēķins bija gandrīz 800 eiro, tagad ir 600 ar astīti. Prieks šķirot!" saka T. Antonova. Vienu no diviem sadzīves gružu konteineriem lūgšot vākt prom, jo, rūpīgi šķirotot, pietiek ar vienu – lielāko. Sievietes iesaka pašvaldībai vairāk informēt cilvēkus par šķirošanu un gādāt arī, lai bez maksas būtu pieejami speciālie maisiņi. "Vislabāk būtu tā, kā ir daudzās valstīs – ieeju laikā un paņemu par velti maisiņu komplektu," vēlētos T. Antonova.

Darīt tāpēc, ka tā ir pareizi

Izmēģinājumu projekta galvenais mērķis ir saprast, vai un kāda

"Visiem vajag šķirot!" uzsver Tatjana Antonova (no kreisās). Gan viņa, gan M. Ķempes 26. mājas iedzīvotāja Astrīda Katkeviča uzskata, ka resursi jātaupa, jo tie nav bezgalīgi.

EGONA ZĪVERTA FOTO

sistēmas ērtumam ir ietekme uz savāktās bioatkritumu masas apjomu un kvalitāti, kas ir kritiski svarīgi faktori, lai bioatkritumus varētu izmantot jaunu resursu radīšanai, un ir arī būtiskākā problēma, ar ko saskaras atkritumu pārstrādes uzņēmumi.

"Bio cikla" dalībnieks, kafējnīcas "Papus" īpašnieks Juris Rudzītis atklāj, ka nesezonā esot grūti izvērtēt, vai ir ieguvumi no šķirošanas. Vasaras sezonā ieguvumi varētu būt, bet nelieli. "Provizoriski varu teikt – ja es divās nedēļās mazo atkritumu konteineriņu piepildu ar ēdiena atlikumiem, ietaupu divus lielos maisus, ko izmestu sadzīves

atkritumos. Man nav tik liels ēdināšanas uzņēmums, lai būtu ļoti daudz bioatkritumu. Darīt to var tāpēc, ka tas ir pareizi," viņš saka. Kad pēc projekta beigām būtu jāpērk bioatkritumu maisi, tie ir papildu izdevumi, jo speciālie maisiņi ir dārgāki par parastajiem gružu maisiem. "Saskaitot visu kopā, sanāktu pa nullēm vai arī ļoti maziņš ieguvums. Lieliem ēdinātājiem varētu būt atšķirīgi," saka J. Rudzītis.

Uzņēmējs pieļauj domu, ka vasarā būšot smakas. "Konteinera mazgāšana atkal nozīmē izdevumus, jo ar ūdeni vien to nevar paveikt, vajadzīgs dezinfekcijas līdzeklis. Turklāt to arī nav, kur

izdarīt. Ja apmeklētāji redzēs, ka es stūrī mazgāju konteineru un leju zālītē, viņi padomās, ka radu piesārņojumu. Vieta atkritumu konteineru novietošanai ir ierobežota, tie būs kafējnīcas tuvumā. Ja nāks smaka, es to nedarīšu," viņš pauž. "Šķirot ir forši, bet viss nav līdz galam izdomāts. Vajadzīga infrastruktūra, tas ir viens. Otrs – kurš uzņēmums griebs pirkt biomaizus, dezinfekcijas līdzekļus..."

SIA "Liepājas namu apsaimniekotājs" (LNA) apsaimniekoto māju dzīvokļu īpašnieku kopības ir informētas par iespēju pieprasīt bioloģisko atkritumu šķirošanas konteinerus, >>

ES DOMĀJU TĀ: KAS KAVĒ ŠĶIROT BIOLOĢISKOS ATKRITUMUS?

DAIGA LUTERE
EGONA ZĪVERTA FOTO

Beatrise Šulte – studente:
– Tas, ka nav speciāla konteineru, kur tos izmest.

Sadzīves atkritumus mājās lieku kopā ar bioloģiskajiem un izmetu vienā konteinerā. Ja es tagad virtuvē sāktu šķirot bioloģiskos atsevišķi, tad tam nav nozīmes, jo viss tāpat nonāktu vienā vietā. Man nav iespējas tos, piemēram, aizvest uz dārza kompostu. Ja būtu brūnais konteiners, es šķirotu.

Marina Ivanova – bezdarbniece:
– Neesmu brūno konteineru vēl redzējusi, bet kāpņu telpā

bija paziņojums, ka bioloģiskos vajadzēs šķirot atsevišķi. Tikai nesaprotu, vai tos varēs izmest kopā ar plastmasas maisiņu, kur tie mājās krāti, vai arī ne. Vēl jau tas, ka mizas kaut kur mājās atsevišķi jāuzglabā. Arī nesaprotu, kur vispār labums no tā, ka prasa atsevišķi šķirot bioloģiskos atkritumus.

Valentīna Golmeistere – bijusī tramvaja vadītāja:
– Nav kur tos izmest. Man nav grūti šķirot atkritumus, un daru to ļoti labprāt.

Sezonā uz mūsu pagalmu brauc saimniece no laukiem, atved pienu. Es viņai regulāri atdošu savus maisiņus saliktos, sakrātos bioloģiskos atkritumus. Viņa tos kaut kur saimniecībā izmanto, kaut ko izbaro lopiem, vistām. Bet ziemā viņa nebrauc, un tad visu metu vienā konteinerā.

Dace – strādā:
– Nav iespēju,

kur izmest bioloģiskos, bet regulāri šķirotam papīru, plastmasu, un vēl kopējie gruži. Ja parādītos brūnais konteiners, ja godīgi, es nebūtu lielā sajūsmā, jo tas neparocīgākais, ka virtuvē vēl vajadzētu atrast atsevišķu vietu, kur glabāt mizas, serdes u.c. Taču šķirošanu es atbalstu, jo mums kaut kas ir jādara dabas labā.

Igors – pensionārs:
– Nav iespēju, kur tos izmest.

Papīru šķirotam, stiklu arī mājās šķirotam un izmetam atsevišķi. Mēs mierīgi varētu atdalīt un izmest arī bioloģiskos atkritumus, bet tiem nav nolikts atsevišķs konteiners. Tagad viss iet vienā kopējā sadzīves gružu savākšanas vietā.

DIENAS
TĒMA